

Egészségügyi Gazdasági Vezetők Egyesülete

Egészséggazdasági, egészségpolitikai és szociálpolitikai nemzetközi sajtószemle

2021. 18. sz. (Lapzárta: 2021.szeptember 6. 00:00)

Alapító főszerkesztő: Kövesi Ervin (1990-2014) – Szerkesztő: Komáromi Béla (2005-)

Globális egészségügy

- Jelentés a demencia globális helyzetéről
- A magas vérnyomás globális prevalenciája
- A szifilisz prevalenciája a férfiak közötti szexuális kapcsolatokat folytató személyek körében
- A COVID-19-pandémia és a szervtranszplantációk globális helyzete

Koronavírus

- COVID-19-hírek a világ huszonnégy országából
- Koronavírussal való fertőződés kockázata a beoltott és beoltatlan egészségügyi személyzet körében
- COVID-19: fertőződés a háztartásban

Kórházügy

- Jelentés a kórházak helyzetéről Németországban 2020-ban – *Krankenhaus-Report 2021 (WIdO)* (5. rész): Ellátási folyamatok nemzetközi összehasonlításban. A digitalizáció helyzete Észtországban, Dániában és Hollandiában

Ápolás

- Jelentés az ápolás helyzetéről Németországban 2020-ban – *Pflege-Report 2021 (WIdO)* (2. rész): Ápolási ellátások a pandémia első hulláma idején

Üvegseb

- A brit fogorvosok keresete tíz év alatt 40%-kal csökkent
- Az orvosok keresete Németországban 2020-ban – *Medscape Gehaltsreport 2021*

Gyógyszer

- Gyógyszerpiaci rövidhírek
- A BARMER biztosító gyógyszerjelentése – *BARMER Arzneimittelreport 2021. A terhes nők gyógyszerhezérése*
- Kell egy kis műélvezet

Időskorúak

- Időskor – egészség – szegénység – diszkrimináció
- Az öregedés órája (*iAge*)
- A hátralevő életévek kalkulátora – *Risk Evaluation for Support: Predictions for Elder-Life in the Community Tool (RESPECT)*
- Várható élettartam és egészséges öregedés
- Stressz és élettartam

A sajtószemle az EGVE honlapján: <http://www.egve.hu/sajtoszemle>

Jelentés a demencia globális helyzetéről

World Health Organization, 2 September 2021 News release

Kulcsszavak: globális egészségügy, népegészségügy, lelki egészség, demencia, Egészségügyi Világszervezet, nemzetközi

Forrás Internet-helye:

<https://www.who.int/news/item/02-09-2021-world-failing-to-address-dementia-challenge>

WHO Fact sheets, 2 September 2021:

<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/dementia> ;

Global action plan on the public health response to dementia 2017 – 2025 (27 p.):

<https://www.who.int/publications/i/item/global-action-plan-on-the-public-health-response-to-dementia-2017---2025>

Az Egészségügyi Világszervezet jelentése szerint a demensek száma világviszonylatban 2030-ig 40%-kal növekedhet. A szervezet becslései szerint a demensek száma 2019-ben 55 millió volt (a 65 év fölötti nők 8,1%-a és a férfiak 5,4%-a). Ez 2030-ig 78 millióra, 2050-ig pedig 139 millióra növekedhet.

A demencia globális költségei 2019-ben 1,3 trillió USD-t tettek ki, amelyek 2030-ig 1,7 trillió USD-re, az ápolási költségek növekedésével korrigálva pedig 2,8 trillió USD-re növekedhetnek.

Az Egészségügyi Világszervezet szerint az országok többsége nincs kellőképpen felkészülve a demens betegek számának növekedésére. Sokkal többet kellene tenni az érintettek méltóságának megőrzéséért és gondozóik támogatásáért.

A demencia elleni gyógyszerek kutatása iránti érdeklődés néhány sikertelen klinikai kísérletet követően megtorpant. Ennek ellenére az Egyesült Államok növelte demenciakutatásra fordított költségeit: 2015-ben 631 millió USD, 2020-ban 2,8 milliárd USD (2,4 milliárd EUR).

A magas vérnyomás globális prevalenciája
Lancet (2021; DOI: 10.1016/S0140-6736(21)01330-1)

Kulcsszavak: globális egészségügy, népegészségügy, szív-és érrendszeri betegségek, magas vérnyomás, hipertónia, nemzetközi

Forrás Internet-helye:

[https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(21\)01330-1/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(21)01330-1/fulltext) ;

<https://www.eurekalert.org/news-releases/926131> ;

NCD Risk Factor Collaboration: <https://ncdrisc.org/>

Majid Ezzati (Imperial College London) és mt. 1.201 tanulmányt értékelték az 1990 és 2019 közötti időszakból, amelyek 104 millió 30 és 79 év közötti résztvevő adatain alapultak. Világviszonylatban az összes felnőtt egyharmadának van magas vérnyomása. A prevalencia az elmúlt évtizedekben nem változott, a hipertóniások száma azonban a lakosságnövekedéssel és a várható élettartam emelkedésével 1990. óta 1,2 milliárdra növekedett. Ezzel szemben 2019-ben az érintettek alig fele (a nők 41%-a és a férfiak 51%-a) tudott arról, hogy magas vérnyomása van. Azok közül pedig, akik tudtak róla, a nők 47%-át és a férfiak 38%-át kezelték. A kezelés eredményeként ezeknek kevesebb mint a fele érte el a normális vérnyomást, ami azt jelenti, hogy a hipertóniás nők 23%-ánál és a férfiak 18%-ánál sikerült elégséges mértékben kézben tartani a vérnyomást.

Világviszonylatban a legkevesebb hipertóniás Kanadában és Peruban él: 2019-ben ott a lakosság kevesebb mint egynegyedének volt magas vérnyomása. A magas vérnyomásban szenvedők száma a nők körében Tajvanon, Dél-Koreában, Japánban és néhány nyugat-európai országban, közöttük Svájcban a legalacsonyabb (mindenütt kevesebb mint 24%), férfiak körében a prevalencia Eritreában, Bangladesben, Etiópiában és a Salamon-szigeteken nem éri el a 25%-ot.

A másik véglet Paraguay és Tuvalu, ahol 2019-ben a nők több mint fele, ill. Argentína, Paraguay, Tádzsikisztán és több közép- és kelet-európai ország (Magyarország, Lengyelország, Litvánia, Románia, Fehéroroszország és Horvátország), ahol a férfiak több mint fele szenvedett magas vérnyomásban.

A hipertónia kezelése tekintetében 1990. óta Kanada, Izland és Dél-Korea érte el a legnagyobb előrehaladást. A kezelési ráta több mint harminc százalékponttal növekedett és meghaladta a 70%-ot, a lakosság több mint 50%-ának vérnyomását sikerül kontroll alatt tartani. Costa Rica-ban a magas vérnyomásban szenvedő lakosság 65%-át kezelik, ezek felénél sikerül elégséges mértékben csökkenteni az értékeket. A szegényebb országokban, a szubszaharai övezetben, Nepálban, Indonéziában alig változott valami. 2019-ben a nők kevesebb mint egynegyedénél, a férfiak kevesebb mint egyötödénél kezelik a vérnyomást és kevesebb mint 10%-nál sikerül elégséges kontrollt gyakorolni.

Globálisan az elmúlt 30 évben a magas vérnyomásban szenvedő felnőttek száma megduplázódott: 1990-ben 331 millió nő és 317 millió férfi, 2019-ben 626 millió nő és 652 millió férfi szenvedett magas vérnyomásban.

[Lásd még: *A magas vérnyomás globális prevalenciája gyermekek körében, 2019. 21. sz.*]

A szifilisz prevalenciája a férfiak közötti szexuális kapcsolatokat folytató személyek körében

Lancet Global Health (2021; DOI:10.1016/S2214-109X(21)00221-7)

Kulcsszavak: globális egészségügy, népegészségügy, fertőző betegségek, szexuális úton terjedő fertőzések, nemi betegségek, szifilisz, nemzetközi

Forrás Internet-helye:

[https://www.thelancet.com/journals/langlo/article/PIIS2214-109X\(21\)00221-7/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/langlo/article/PIIS2214-109X(21)00221-7/fulltext) ; <https://www.lshtm.ac.uk/newsevents/news/2021/nearly-8-men-who-have-sex-men-estimated-have-syphilis-globally>

Dr Matthew Chico MPH PhD:

<https://www.lshtm.ac.uk/aboutus/people/chico.matthew>

Tel. 207 927 2841 ; Fax. 207 436 5389 ; Matthew.Chico@lshtm.ac.uk

Matthew Chico (London School of Hygiene & Tropical Medicine) és mt. 275 tanulmányt értékelték a világ 77 országából, a 2000 és 2020 közötti időszakból. Következtetésük szerint a szifilisz prevalenciája a férfiak közötti szexuális kapcsolatokat folytató személyek körében tizenötször magasabb, mint más férfiak körében.

A szifilisz globális prevalenciája az utóbbi két évtizedben csökkent (az első évtizedben 8,9%-ról a második évtizedben 6,6%-ra). Az Egészségügyi Világszervezet nyolc régiója közül azonban négyben – Észak-Amerikában, a Latin-Amerika/Karibi-térségben, Óceániában és Európában – a prevalencia növekedett. A **WHO Global Health Sector Strategy** célkitűzése szerint a szifilisz globális incidenciáját 2030-ig 90%-kal kellene csökkenteni, erre azonban alig van esély.

A szifilisz prevalenciája Latin-Amerikában és a Karibi-térségben a legmagasabb (10,6%) és az Új/Zéland/Ausztrália-régióban a legalacsonyabb, ahol a férfiak közötti szexuális kapcsolatokat folytató személyek 1,9%-a fertőződött meg.

[Lásd még: *Jelentés a szexuális úton terjedő fertőzések globális helyzetéről, 2019. 12. sz.; Az ECDC jelentése a szifilisz helyzetéről Európában 2017-ben, 2019. 14. sz.*]

A COVID-19-pandémia és a szervtranszplantációk globális helyzete

Lancet Public Health, Published: August 30, 2021 (2021; DOI: 10.1016/S2468-2667)

Kulcsszavak: globális egészségügy, népegészségügy, járványügy, pandémia, koronavírus, COVID-19, szervtranszplantáció, nemzetközi

Forrás Internet-helye: [https://www.thelancet.com/journals/lanpub/article/PIIS2468-2667\(21\)00200-0/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanpub/article/PIIS2468-2667(21)00200-0/fulltext) ; <https://clinicaltrials.gov/ct2/show/NCT04416256> ; <https://www.eurekalert.org/news-releases/926754>

Alexandre Loupy (Paris Translational Research Center for Organ Transplantation) és mt. 2021. augusztus 31-én a European Society for Organ Transplantation (ESOT) Congress 2021 keretében ismertették a COVID-19-pandémia szervtranszplantációkra gyakorolt hatására vonatkozó eredményeiket. 2020-ban, az első hullám idején a szolid szervek transzplantációja 31%-ot zuhant.

A vizsgálatban résztvevő 22 országban a szervtranszplantációk száma összességében 15,9%-kal, a vesetranszplantációké 19,1%-kal, a májtranszplantációké 10,6%-kal, a tüdőtranszplantációké 15,5%-kal, a szívtranszplantációké 5,4%-kal csökkent.

A csökkenés Japánban 66,7%, Argentínában 60,9%, Chilében 54,0%. A transzplantációs programok annak ellenére omlottak össze, hogy ezekben az országokban a COVID-19-esetszámok viszonylag alacsonyak voltak.

Egyes országok a COVID-19 miatti halálesetek magas száma ellenére viszonylag jól tartották a transzplantációk volumenét. A csökkenés Belgiumban 22,5%, Olaszországban 16,2%, az Egyesült Államokban 4,1%, Svájcban 1,3% volt. Az üdítő kivétel Szlovénia, ahol a szervtranszplantációk száma 8,4%-kal növekedett.

Az a tény, hogy a csökkenés a vesetranszplantációknál volt a legmagasabb, annak tulajdonítható, hogy a beavatkozás nem közvetlenül életmentő, az dialízissel kiegészíthető. Az élődonoros transzplantációk száma vesetranszplantációknál 40,2%-kal, májtranszplantációknál 32,5%-kal csökkent. Ez magasabb volt mint posztmortalis szervadományozás esetén. A posztmortalis transzplantációk száma vesetranszplantációknál 11,9%-kal, májtranszplantációknál 9,3%-kal, tüdőtranszplantációknál 16,6%-kal, szívtranszplantációknál 5,5%-kal csökkent.

A transzplantációk száma 2020 tavaszán, az első hullám idején csökkent a legnagyobb mértékben (31%-kal). Az országok többségében a nyár folyamán a transzplantációk száma valamelyest emelkedett, majd télen ismét visszaesett, amelynek mértékét a tanulmány már nem tudta számszerűsíteni.

A kutatók számításai szerint a pandémia miatt elmaradt szervtranszplantációkkal összefüggésben elveszített életévek száma vesetranszplantációknál 37.664 életév, májtranszplantációknál 7.370 életév, tüdőtranszplantációknál 1.799 életév, szívtranszplantációknál 48.239 életév.

COVID-19-hírek a világ huszonnégy országából

Univadis Medical News, 03. 09. 2021

Kulcsszavak: globális egészségügy, népegészségügy, járványügy, pandémia, koronavírus, COVID-19, nemzetközi

Forrás Internet-helye: <https://www.univadis.de/viewarticle/covid-19-die-wochentlichen-highlights-rund-um-die-welt-ruckkehr-zur-schule-auffrischungsimpfung-und-kontaminierte-impfstoffe-750485>

Az **Egyesült Királyságban** a tanévkezdéssel összefüggésben, az állami oltási tanácsadók várható ajánlásainak eleget teendő, hozzáláttak a 12 és 15 év közöttiek oltási tervének kidolgozásához. A napi COVID-19-esetek száma továbbra is meghaladja a 30.000-et, de az ellaposodás jelei mutatkoznak. Brit kutatási eredmények szerint a delta-variánssal fertőződtek kórházba kerülésének kockázata kétszer akkora, mint az alfa-törzsszel fertőződteké (*The Lancet Infectious Diseases*). **Franciaországban** ugyan a járvány lelassulni látszik, a tudományos tanács és a szakértők aggodalmaiknak adnak hangot az iskolakezdés és a delta-variáns terjedése, valamint egyes iskolai osztályok bezárásának a gyermekek lelki egészségére gyakorolt hatása miatt.

Augusztus 31-én 19.425 új COVID-19-esetet regisztráltak és 941 beteget utaltak kórházba (előző nap 725-öt), 2.292 személyt kezeltek intenzív osztályon.

Egy francia tanulmány szerint 2021. január 1. és augusztus 20. között a francia kórházakban az oltásoknak köszönhetően 47.400 halálesetet sikerült megakadályozni. Augusztus 31-ig a felnőtt lakosság 78%-át teljesen beoltották. Ebben a tekintetben Franciaország megelőzi Németországot, Olaszországot, az Egyesült Királyságot, az Egyesült Államokat és Izraelt. A 12 és 17 közöttiek 61%-a megkapta az első dózist, a korosztály átoltottsága hetente 5-8%-kal növekedik. A frissítő oltások kampánya (harmadik oltás) szeptember 1-én kezdődött és 18 millió embert érint.

Belgium eredetileg a 70%-os átoltottságot vette célba, mivel a szakértők szerint ez lett volna szükséges a nyájimmunitás eléréséhez. Ezt az értéket időközben az új variánsok megjelenése és az esetszám növekedése miatt 85%-90%-ra kellett emelni.

Steven Van Gucht belga virológus az iskolakezdéssel összefüggésben óvatosságra intett, hozzáfűzve, hogy a fertőzések 20%-a gyermekek körében fordul elő.

Olaszországban ezen a héten az átlagos incidencia 100.000 lakosra 69-ről 71-re növekedett, miközben az átlagos reprodukciós ráta 1,1-ről 1,0-re csökkent. Az intenzív osztályokon 504 ágyat COVID-19-betegek foglaltak el.

Eddig 77 millió dózis vakcinát adtak be, a 12 éven felüli lakosság 70%-át beoltották. Ennek ellenére minden negyedik 50 év fölötti és minden tízedik 60 és 70 év közötti személyt nem oltottak be, miközben a 80 év fölöttiek körében minden tízedik személy

ki van téve a fertőzés kockázatának. Olaszországban tehát még 4,5 millió embert nem oltottak be. A gyermekgyógyászati és nőgyógyászati társaságok petícióval fordultak az egészségügyi minisztériumhoz, amelyben követelik a terhes nők és a 12 és 17 év közöttiek oltási tempójának fokozását.

Németországban a hétnapos incidencia július eleje óta első alkalommal csökkent. A **Robert Koch-Institut (RKI)** adatai szerint ez augusztus 31-én 74,8 volt (előző napon 75,8; az előző héten 58,0). A COVID-19 miatt intenzíven kezelt betegek száma augusztus 29-én a negyedik hullám során szövetségi szinten ismét meghaladta az ezret.

Jens Spahn szövetségi egészségügyi miniszter most az oltási kampány keretében mérlegeli a frissítő oltások lehetőségét. Szakértők szerint a frissítő oltást először az időskorúak és más kockázati csoportok részére kellene felkínálni.

Svájcban a védettségi igazolványnak az éttermekben és fitnesztermekben való kötelezővé tétele még várat magára. Ennek oka a kórházak és az intenzív osztályok erőteljes kihasználtsága: jelenleg naponta 85 beteget utalnak kórházba, jóllehet az estszám stagnál. Szeptember 1-én a hétnapos incidencia 100.000/203 volt. Az átoltottsági ráta első oltásoknál 57%, másodikonál 51%.

Ausztriában augusztus 31-ig a lakosság 62%-a megkapta az első dózist, 58%-a a másodikat is. A hétnapos incidencia augusztus 30-án 108,3 volt (a hét elején 93,4).

Portugáliában az elmúlt héten több mint 100.000 embert oltottak be, akik közül több mint 80.000 tizenkét és tizenhét év közötti volt. Az egészségügyi főigazgatóság jelentése szerint Portugáliában a lakosság 72%-át teljesen beoltották, 80%-a megkapta legalább az egyik dózist.

Portugáliában a delta variáns az egyetlen vírus, amely az országban cirkulál és a **Instituto Nacional de Saúde Dr. Ricardo Jorge** adatai szerint az országban ez okozza az összes fertőzést. Az elemzés az augusztus 16-22 között az összes régióban végzett felmérésen alapul. Másszóval, az elmúlt hetekben egyetlen más vírus-variánst sem regisztráltak.

Spanyolország csaknem elérte azon célkitűzését, hogy a nyár végéig a lakosság 70%-át beoltsák. Szeptember 1-ig a lakosság 69,5% kapta meg mindkét dózist, 76%-a legalább az elsőt. A COVID-19 által legsúlyosabban érintett korcsoport, a 40 év fölöttiek 94,2%-a legalább egy dózis megkapott, 92,1%-a mindkettőt.

Az incidenciát augusztus 31-én 8 ponttal csökkent: 14 nap után 100.000/233,75 eset (előző nap 242,18 eset).

Az egészségügyi minisztérium a regionális kormányzatokkal egyetértésben megvizsgálta a frissítő oltás lehetőségét az immunszupprimált személyek, transzplantációra váró, vagy onkológiai kezelésben részesített betegek részére.

Dr. Carissa F. Etienne, a Pánamerikai Egészségügyi Szervezet (Pan American Health Organization – PAHO) igazgatója kijelentette, hogy Latin-Amerikában és a

Karibi-térségben az emberek háromnegyede nincs beoltva. Az elmúlt héten az amerikai kontinensen több mint 1,6 millió új esetet és csaknem 22.000 COVID-19 miatti halálesetet regisztráltak. **Costa Rica**-ban és **Belize**-n új kitörések következtek be. **St. Lucia** és **Puerto Rico** az új fertőzések magas rátáját jelentette, **Surinam**-ban a fertőzés négy egymást követő héten fokozódott. **Haiti**-ben a kórházak az augusztus 14-i földrengés óta folyamatosan túlterheltek. **Jamaica**-n a COVID-19 miatti halálesetek száma magasabb mint bármikor. A kórházak túlterheltek.

Mexikóban augusztusban a COVID-19-fertőzések rekordszámát regisztrálták. A halálesetek száma ugyanannyi volt, mint 2020 júliusában, az első hullám idején. **Hugo Lopez Gatell egészségügyi államtitkár** szerint a járványgörbe csökken.

Braziliában a fertőzések és halálesetek száma tovább csökken. Az országban augusztus 30-án 24 óra leforgása alatt 331 halálesetet regisztráltak, 20%-kal kevesebbet mint két héttel korábban. A hétnapos átlag ugyanazon a napon 671 haláleset volt. Ez egymásután az ötödik nap volt, amikor a halálesetek száma nem érte el a napi 700-at. 2021-ben a napi halálesetek száma 191 napon keresztül meghaladta az ezret.

Az egészségügyi minisztérium szeptember 15-re tűzte ki a frissítő oltások kezdetét, de a kampány néhány szövetségi államban már elkezdődött.

Augusztus 31-ig a lakosság 62,95%-a (130.019.681 fő) már megkapta az első dózist, 28,67%-át (61.166.920 fő) teljesen beoltották.

Ausztrália ezen a héten egy csereüzlet keretében 500.000 dózis Pfizer-BioNTech-vakcinát kapott Szingapúrtól, amit még ebben az évben visszaad. Augusztus 31-én további két hétre meghosszabbították a kijárási tilalmat, mivel a fertőzések növekedését továbbra is a delta-variáns okozza. A zárlatot Melbourne-ben előreláthatóan szeptember 23-ig meghosszabbítják.

Új-Zélandon az esetszám augusztus 31-én két egymást követő napon csökkent. Az ország augusztus 30-án jelentette a COVID-19 miatti első halálesetet. Egy nő miokarditiszben halt meg, miután megkapta a Pfizer-BioNTech-vakcinát.

Japán augusztus 25-én kivont a forgalomból 1,63 millió dózis Moderna-vakcinát, miután a belföldi forgalmazó, a Takeda Pharmaceutical közölte, hogy néhány ampulla szennyeződött volt. Augusztus 28-án bejelentették, hogy Japánban két ember meghalt, miután megkapta a Moderna-vakcinát. Mindketten a forgalomból kivont szállítmányból kapták az oltást. Haláluk okát még vizsgálják.

Szingapúrban az 5,7 milliós lakosság 80%-át teljesen beoltották.

Indiában augusztus 27-én első alkalommal fordult elő, hogy egyetlen napon tízmillió dózis COVID-19 elleni vakcinát adtak be, ami augusztus 31-én megismétlődött. Mostanáig 660 millió dózist adtak be.

Izrael bejelentette, hogy a 12 éven felüliek jogosultak a frissítő oltásra. Kétmillió izraeli polgár már megkapta a harmadik dózist.

***Koronavírussal való fertőződés kockázata
a beoltott és beoltatlan egészségügyi személyzet körében***

JAMA Network Open 2021; 4: e2125394. doi:10.1001/jamanetworkopen.2021.25394

Kulcsszavak: globális egészségügy, népegészségügy, járványügy, pandémia, koronavírus, COVID-19, fertőződés, fertőzés terjedése, egészségügyi személyzet, Izrael

Forrás Internet-helye:

<https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2783675>

Yonatan Oster, MD (Faculty of Medicine, Hebrew University of Jerusalem, Jerusalem, Israel; Department of Clinical Microbiology and Infectious Diseases, Hadassah Hebrew University Medical Center, Jerusalem, Israel) és mt. tanulmánya szerint, ha teljesen beoltott személyek SARS-pozitív személyekkel közös háztartásban élnek és az expozíció hosszabb ideig tart, a SARS-fertőződés kockázata növekedik. Azoknak az egészségügyi dolgozóknak, akiknél ez a helyzet áll fenn, mérlegelniük kellene a karanténba vonulást mindaddig, amíg minden hozzátartozójuk nem lesz SARS-negatív. A kutatócsoport az expozíció és a SARS-CoV-2-fertőzés közötti asszociációt vizsgálta beoltott és beoltatlan egészségügyi dolgozók körében.

Az esettanulmány egy nagy izraeli egyetemi klinika (*Hadassah-Hebrew University Medical Center*) orvosi és ápolószemélyzetére terjedt ki, ahol 2020 december óta a *Pfizer-BioNTech BNT162b2*-vakcinájával oltották a személyzetet. Két hónap leforgása alatt a teljes személyzetet beoltották. A vizsgálat idején, 2021 január és március vége között Izraelben az alfa-variáns dominált.

- A vizsgálatba 171 „beoltott_SARS-pozitív” személyt vettek fel, akiknek átlagéletkora 38 év, 69%-a nő volt.
- A kontrollcsoportot 5.312 beoltott (SARS-negatív) és 690 beoltatlan személy képezte, akik közül 69 SARS-pozitív volt.
- A 171 résztvevő közül a „beoltott-SARS-pozitívok” 56%-a (15/27), a „beoltatlan-SARS-pozitívok” 38%-a (24/63), a „beoltott-SARS-negatívok” 9%-a élt SARS-fertőzött személlyel egy háztartásban. A különbségek szignifikánsak voltak ($p < 0,001$).
- Átlagosan minden egyes beoltott, SARS-pozitív résztvevőnek 2,7 SARS-pozitív hozzátartozója volt, a kontrollcsoportban, „beoltatlan/SARS-pozitívoknál” átlagosan 1,7 SARS-pozitív hozzátartozóval élt együtt, az oltás tehát védelmet nyújtott, folyamatos expozíció esetén azonban kevésbé.
- A SARS-pozitív-tesztel rendelkezők 3%-a kórházi ellátást igényelt, de egyikük sem halt bele.

COVID-19: fertőződés a háztartásban
JAMA Netw Open. 2021;4(8):e2122240.
doi:10.1001/jamanetworkopen.2021.22240

Kulcsszavak: globális egészségügy, népegészségügy, járványügy, pandémia, koronavírus, COVID-19, fertőződés, fertőzés terjedése, Egyesült Államok

Forrás Internet-helye:

<https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2783544>

Zachary J. Madewell, PhD (Department of Biostatistics, University of Florida, Gainesville) és mt. 87 nemzetközi tanulmányt értékelték a háztartásokban fertőződtek fertőződési rátájára vonatkozóan.

Az adatok az indexált betegek 1,2 millió közeli hozzátartozójára terjedtek ki, a világ 30 országából. Az értékelés szerint a 2020 január és 2021 március közötti időszakban a háztartásokban való fertőződés kockázata növekedett. A kórelőzményekkel és komorbiditásokkal rendelkezők kockázata a koronavírussal való szekundér fertőződésre 50%-kal magasabb volt.

A szerzők korábbi (2020 októberi) tanulmánya 16,6%-os szekundér fertőződési rátát mért. Az aktuális metaanalízis szerint a fertőződési ráta az indexált személyek háztartásában átlagosan 18,9% volt. A pandémia során tehát a háztartásokon belüli fertőzések növekedésére került sor. A fertőzési ráták 2020 januárban és februárban még átlagosan 13,4%-on álltak, 2020 július és 2021 március között azonban átlagosan 30,1%-ra növekedtek.

A szerzők szerint a fertőzések háztartásokon belüli növekedése a pandémia exponenciális alakulásával, egyebek között a betegek huzamosabb utánkövetésével, a kifinomultabb diagnosztikával, valamint a fertőzőbb vírusvariánsok megjelenésével függ össze. A B.1.1.7 alfa-variáns háztartásokban való fertőzési rátája 24%-ra növekedett.

A tanulmány eredményei arra utalnak, hogy a háztartások továbbra is a SARS-CoV-2 terjedésének fontos helyszínét jelentik. A korábbi jelentésekkel szemben az újabb tanulmányok magasabb fertőződési rátát mutatnak ki. A szerzők szerint az új variánsok és az oltási kampány további fejleményeket fognak gerjeszteni.

***Jelentés a kórházak helyzetéről Németországban – Krankenhaus-Report 2021 (5. rész):
Ellátási folyamatok nemzetközi összehasonlításban. A digitalizáció helyzete
Észtországban, Dániában és Hollandiában***

Wissenschaftliches Institut der AOK (WIdO) – Springer Verlag, Mai 2021

Kulcsszavak: kórházügy, digitalizáció, Észtország, Dánia, Hollandia

Forrás Internet-helye: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-662-62708-2_1

1 5. 3. A digitalizáció helyzete Észtországban, Dániában és Hollandiában

Észtország e-health-stratégiájában a jogszabályok, valamint a szolgáltatókat együttműködésre motiváló pénzügyi ösztönzők elegendnek. Az elektronikus betegdokumentum bevezetését nagyban segítette a közigazgatásban már működő digitális infrastruktúra. Ma már mind az 50 észt kórház, csaknem az összes háziorvosi praxis és a szakorvosi praxisok több mint fele csatlakozott a rendszerhez. Ezek képesek betekinteni az elektronikus betegdokumentumba, a diagnózisok és kezelési eljárások kiegészítésére, a betegek gyógyszerelési tervének aktualizálására. Az *E-Health-System* időt és pénzt takarít meg, pl. a vizsgálatok megkettőződésének megelőzésével. Az észtek „opt-out“-opcióval rendelkeznek, ami azt jelenti, hogy megtagadhatják az elektronikus betegdokumentum használatát; a szolgáltatók számára azonban az elektronikus betegdokumentum és az elektronikus elszámolás kötelező. [Lásd még: 2019. 14. sz.]

Dániában az elektronikus betegdokumentum és az e-recept bevezetésével már 2013-ban lendületet vett az ellátási területek integrációja. A sundhed.dk államilag finanszírozott internetes egészségügyi portál közös kommunikációs platformként szolgál az összes digitális e-health-alkalmazás számára, A betegek a platformon keresztül hozzáférnek egészségügyi betegdokumentumukhoz (*Sundhedsjournalen*), amely aktuális információkat tartalmaz kezeléseikről, valamint saját kórházi beteglapjukhoz (*e-journal*), amely a kórházi kezelésükről szóló adatokat tartalmazza. Időpontot kérhetnek a háziorvosnál, felírathatják gyógyszereiket, betekintheznek a kórházi műtéti várólistákba és minőségi értékelésekbe.

Hollandiában a „ZorgDomein“ digitális platform bevezetésére több mint 15 éve került sor. Ennek célja a háziorvosok, kórházak és másodlagos szolgáltatók integrációjának jobb koordinációja volt. A kórházak és a háziorvosok, ill. a kórházak és otthoni ápolási szolgáltatók között digitális és standardizált információcsere kerül sor. Ezt a folyamatot a *ZorgDomein* koordinálja, a háziorvosok általi betegirányítás az ún. *eReferral-System* keretében történik. Az *eReferral-System* a regisztráció megkettőződésének megelőzése és az adatbank beutalást vagy orvoslátogatást követő frissítése érdekében egy interfésszel rendelkezik a háziorvosnál vezetett elektronikus betegdokumentumhoz. Így feljavul a beteg és a szolgáltatók közötti információcsere és kommunikáció. A *ZorgDomein* segítségével a betegek gyorsabban jutnak időponthoz, kórházi beutalóhoz, a digitalizáció előmozdítja a felesleges orvoslátogatások megelőzését.

*Jelentés az ápolás helyzetéről Németországban 2020-ban.
Az ápolási otthonok a pandémia első és második hulláma idején –
Pflege-Report 2021 (2. rész):
Ápolási ellátások a pandémia első hulláma idején*
Wissenschaftliches Institut der AOK (WIdO), 29. 06. 2021

Kulcsszavak: ápolás, otthoni ápolás, pandémia, Németország

Forrás **Internet-helye:** <https://www.wido.de/publikationen-produkte/buchreihen/pflege-report/2021/> ;

<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-662-63107-2> ;

e-Book: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-3-662-63107-2.pdf> (300 p.)

Ápolási ellátások a pandémia első hulláma idején

3. 3. Az ápolótevékenység és a kontaktuslehetőségek átalakulása otthoni környezetben

3. 3. 1 A támogatási szolgáltatások igénybevétele és átalakulása

A COVID-19-pandémia első hulláma idején bevezetett zárlat során a professzionális támogatási szolgáltatások egy részét biztonsági megfontolásokból egyáltalán nem vagy csak korlátozottan biztosíthatták. Nappali ápolásban csak a súlyosan rászorultak részesültek. A rövid idejű ápolás és az ápoló hozzátartozók (akadályoztatás miatti) helyettesítése a karantén szabályok hatálya alá tartozott. Az ambuláns ápolási szolgálatoknak be kellett tartaniuk a fertőzés megelőzésére vonatkozó előírásokat.

A korlátozások a következőképpen hatottak a megkérdezettek ellátására: A COVID-19-pandémiát megelőzően ápolási szolgálat közreműködését igénybe vevő háztartások több mint egynegyede (28,0%) válaszolta, hogy részben vagy teljesen lemondott a szolgáltatásról. A szolgáltatás csökkentésére vagy szüneteltetésére vonatkozó döntés a megkérdezettek több mint felénél (52,9%) a szolgáltató és az igénybe vevők közös megegyezésével született. A pandémia előtt több mint minden tízedik ápolást igénybe vevő háztartás igényelt nappali ápolást (11,4%), ezt az első lockdown idején az érintettek

kétharmada (65,6 %) csak korlátozottan vagy egyáltalán nem vette igénybe. A szolgáltató a pandémia első hulláma idején e háztartások 61,7%-ánál az előírásoknak megfelelően csökkentette vagy szüneteltette a szolgáltatást. További tehermentesítési lehetőségeket, mint az ápolást végző személy akadályoztatása miatti helyettesítést vagy a rövid idejű ápolást, amit a pandémia előtt minden ötödik ilyen háztartás (21,3 %) igénybe vett, a lockdown idején az esetek több mint fele (55,0%) korlátozottan vett igénybe vagy szüneteltette azokat, 58%-nál ez az ápolást igénybe vevő háztartás kívánságára, 30,9%-nál a szolgáltató döntése alapján történt.

3. 3. 2. A kontaktuslehetőségek megváltozása

Az ápolást igénybe vevő háztartások helyzetének megítélése érdekében a pandémia idején fenntartott kontaktusokat is lekérdezték a 2020 március és május közötti időszakra vonatkozóan. Az első lockdown idején az ápolásra szoruló személyek szociális kontaktusai erősen korlátozódtak. A megkérdezett ápolást végző személyek szerint a lockdown előtti állapotokhoz viszonyítva az ápolásra szoruló személyek 80%-a szüneteltette vagy csökkentette a hozzá közelálló személyekkel (családtagokkal, barátokkal) való kontaktusokat. A kontaktusokat csak minden negyedik ápolásra szoruló személy (19%) tartotta fenn.

Az ápolást végző hozzátartozók is megváltoztatták az ápolásra szorulókhöz való viszonyulásukat. A megkérdezettek több mint fele (52,1%) szüneteltette vagy csökkentette a testi érintkezést. A lockdown idején az ápolásra szorulók 68%-a nem hagyta el otthonát. Az ápolás intenzitása tekintetében egyrészt a kontaktusok csökkentése, másrészt a gondozás iránti szükséglet tekintetében heterogén kép körvonalazódik. Az ápolás intenzitása minden ötödik esetben növekedett (21,6%), ugyanakkor legalább 14%-nál csökkent.

A megkérdezett ápolást végző személyek fele (52,4%) szerint a fertőzés terjedését megakadályozandó intézkedések csökkentették az ápolásra szorulók fertőződési kockázatát. Nagyon sokan tartanak attól, hogy megfertőzik az ápolásra szoruló személyt (72,4%). A megkérdezettek szerint az ápolószemélyzet magasfokú fertőződési kockázatnak van kitéve.

A brit fogorvosok keresete tíz év alatt 40%-kal csökkent

British Dental Association (BDA) 19 August, 2021

Kulcsszavak: hivatásrend, fogorvosok, kereset, fizetés, jövedelem, British Dental Association (BDA), Nagy-Britannia

Forrás **Internet-helye:** <https://bda.org/news-centre/latest-news-articles/Pages/40-per-cent-drop-in-dentists-incomes-over-a-decade.aspx>

A **British Dental Association (BDA)** adatai szerint a brit állami egészségügyi szolgálat (*National Health Service – NHS*) keretében foglalkoztatott fogorvosok keresete egy évtized leforgása alatt 40%-kal csökkent. Egy fogorvos 2008/2009-ben átlagosan 67.800 GBP-t (79.120 EUR-t) keresett. 2019/2020-ban a kereset már mindössze 58.100 GBP (67.800 EUR) volt. Az infláció figyelembevételével ez az összeg már mindössze 42.942 GBP-nek (50.111 EUR) felel meg, ami 37%-os csökkenést jelent. A fogorvosi kamara kiemeli, hogy az adatok a pandémia előtti helyzetet tükrözik, a keresetcsökkenést a pénzügyi válság okozta.

A fogorvosok érdekképviselője a korábbiakban több brit kormányt ostromolt azzal a kéréssel, hogy vállalja át a fogorvosi praxisok szellőzőberendezéseinek finanszírozását. A praxisoknak ugyanis még a klinikai hulladékok és berendezések költségeivel is szembesülniük kell. És mivel a fogorvosi szolgáltatásokra való jogosultság amúgy is korlátozott, a bérhelyzet súlyosbodása a fogorvosoknak az NHS fogorvosi szolgálatától való elvándorlását fogja eredményezni. Ezért a *British Dental Association (BDA)* határozottan kiáll a fogorvosok további béremelése mellett. A legutóbbi, háromszázalékos béremelés nem fogja eltörölni az elmúlt évtized takarékosági intézkedéseinek következményeit.

A skót kormány megbízta az állami egészségügyi szolgálatot (NHS), hogy augusztus 24-i kezdettel vállalja át a 18 és 25 év közöttiek fogászati kezelésének költségeit. A becslés szerint 600.000 páciens ellátása érdekében 7,5 millió GBP többletforrást kell rendelkezésre bocsátani. A *British Dental Association (BDA)* kifogásokat emelt az intézkedéssel szemben. A skót kormány időzítése ugyanis nem biztosít lehetőséget a személyzet szakmai felkészítésére és a praxis-szoftverek átállítására.

Az orvosok keresete Németországban 2020-ban – Medscape Gehaltsreport 2021
Medscape, 10. Juni 2021 (20 slide)

Kulcsszavak: hivatásrend, orvosok, kereset, fizetés, jövedelem, Németország

Forrás Internet-helye:

https://deutsch.medscape.com/diashow/49005001?src=mkm_demkt_210611_mscmr_k_de_burnout_nl&uac=410588PV&impID=3432385&faf=1#1

A felmérésre 2020 november és 2021 február között került sor 700 orvos részvételével. A kérdőív szétküldésének időpontjában a honoráriumok kifizetése a résztvevők 54%-ánál még nem, 17%-ánál normalizálódott. A felmérésben résztvevő orvosok hetente átlagosan 52 órát dolgoztak. Az elmúlt hónapokban az intenzív terápiás orvosok az osztály túlszűfolttségével, a házi orvosok az oltakozók rohamával küszködtek. A kardiológusok viszont arra panaszkodtak, hogy a szívbeteg nem mennek orvoshoz, az onkológusok tapasztalata az volt, hogy a rákos megbetegedésekben szenvedők elmulasztják a kezeléseket. A felmérésben résztvevő orvosok hetente átlagosan 100 beteget láttak el (a pandémia előtt még 130-at). A pandémia idején a házi orvosok hetente 176, más szakorvosok 87, a szabadfoglalkozásúak 154, a kórházi orvosok 62 beteget kezeltek.

- Az orvosok (adózás előtti) keresete évente átlagosan 150.000 EUR. Teljes munkaidős orvosnők átlagosan 114.000 EUR-t, férfi orvosok 161.000 EUR-t keresnek. Ez jóval magasabb mint a házi orvosok és szakorvosok keresete közötti különbség (164.000 vs. 147.000 EUR).
- A koronavírus-válság idején az orvosok fele ugyanannyit keresett mint korábban. Sőt, minden hatodik orvos jövedelme 10%-kal növekedett.
- 2020-ban a résztvevő orvosok egyharmada kevesebbet keresett mint a pandémia előtt. De csak minden tizedik orvosnak kellett masszív veszteséget elkönyvelnie.
- 28% úgy gondolja, hogy egy éven belül ismét eléri korábbi keresetszintjét. Csaknem minden második szerint ez akár két-három évig is elhúzódhat.
- A pandémia miatt viszonylag kevés orvos szembesült valóságos pénzügyi nehézségekkel. Ám az elmúlt hónapokban 100 közül heten nem fizették ki jelzáloghitel törlesztőrészleteit vagy egyéb számláikat. A szabadfoglalkozású orvosok körében 2,5-ször többen voltak azok, akik likviditási problémákkal küszködtek, mint a kórházi orvosok körében.

[Lásd még: *Jelentés az orvosok keresetéről Németországban 2019-ben – Medscape Gehaltsreport 2019, 2019. 16. sz.*]

Gyógyszerpiaci rövidhírek

Deutsches Ärzteblatt, 5. August 2021 ; PZ, 18. 08. 2021 ; 26. 08. 2021 ;
DAZ ONLINE, 18. 08. 2021

Kulcsszavak: gyógyszer, gyógyszerpiac, gyógyszerértékesítési piac, Moderna, Stada, Baxter, Hillrom, Purdue Pharma, nemzetközi

Forrás Internet-helye: <https://www.aerzteblatt.de/nachrichten/126182/Moderna-2-8-Milliarden-Dollar-Quartalsgewinn?rt=971bf246e981d1c3d78e945717e58e5a> ;
<https://www.deutsche-apotheker-zeitung.de/news/artikel/2021/08/18/docmorris-mutter-zur-rose-fokus-auf-e-rezept-und-neukundengewinnung/chapter:all>

A Moderna üzleti eredménye 2021 második negyedében

A **Moderna** 2021 második negyedében eddigi legmagasabb negyedéves eredményét érte el. Június végéig 2,8 milliárd USD-t (2,4 milliárd EUR) inkasszált. Előző évben a magas kutatás-fejlesztési költségek még 117 millió USD veszteséget eredményeztek. A cég a folyó üzleti évben a már lekötött vakcinákkal összefüggésben 20 milliárd USD forgalomra számít. A részvények árfolyama már az elmúlt években erőteljesen emelkedett, ebben az évben pedig 300%-os emelkedést ért el.

A Zur Rose online-gyógyszertárlánc üzleti eredménye 2021 második negyedében

A **Zur Rose** svájci konszern az e-recept bevezetésével összefüggő marketingkampányokkal, bekebelezésekkel és átszervezésekkel összefüggő nagyobb kiadásai miatt 77 millió CHF (71,8 millió EUR) nettó veszteséget könyvelt el. A cég vesztesége 2020 első félévében 52 millió CHF volt. A cég külforgalma 998,0 millió CHF-re (931 millió EUR) növekedett. A forgalomnövekedés a második negyedévben 26,2%, az első negyedévben 16,0% volt. Az aktív ügyfelek száma a második negyedévben 600.000-re, 11,7 millióra növekedett. A cég továbbra sem termel nyereséget. Az első félévben az üzleti eredmény -49,7 millió CHF (46,4 millió EUR) volt (2019: -24,5 millió CHF).

A Stada üzleti mérlege 2021 első félévében

A **Stada** forgalma 2021 első félévében 3%-kal, 1,51 milliárd EUR-ra növekedett. A nyereség az előző év hasonló időszakához viszonyítva 24%-kal, 111 millió EUR-ra növekedett. A konszern jelenleg vényköteles utánzatgyógyszerek és vénymentes gyógyszerek tekintetében a negyedik helyen áll Európában. A cég világviszonylatban 13.000 foglalkoztatottal rendelkezik.

A **Stada** 2017-ben a **Bain & Cinven** pénzügyi konzorcium érdekeltségi körébe került és lázas felvásárlásba kezdett. 2020-ban 600 millió EUR ellenében megszerezte a japán **Takeda** kelet-európai gyógyszerportfólióját, a Walmart csehországi ágazatát, a brit GSK egyik gyógyszerportfólióját. A cég eladósodása viszont 2,6 milliárd EUR-ra növekedett.

A Baxter a Hillrom felvásárlására készül

A **Baxter** gyógyszer- és orvostechnikai cég ajánlatot tett az amerikai **Hillrom** felvásárlására, amely kórházi berendezéseket, ágyakat műtőasztalokat és betegfigyelő termékeket gyárt. A **Hillrom** több mint 2,88 milliárd USD bevételt és több mint 233 millió USD nettó jövedelmet generál. A **Baxter** árajánlata: részvényenként 156 USD, összesen 10,5 milliárd USD (8,9 milliárd EUR). Július, a tranzakció hírének felröppenése óta a **Hillrom** részvényei szárnyalni kezdtek, legutóbb egy részvény értéke 145 USD volt. A tranzakció megkötéséhez még a részvényeseknek is rá kell bólintaniuk és azt a versenyhatóságnak is jóvá kell hagynia. A tranzakció 2022 elején zárulhat le.

A Purdue Pharma az opioid-botrány áldozata lett

Az amerikai **Purdue Pharma** gyógyszer cég az ópiumtartalmú fájdalomcsillapítók tömeges felírásával összefüggő affér egyik áldozata. Egy szövetségi bíró jóváhagyta a cég felszámolását. A **Sackler** cégcsoportnak, amely tulajdonképpen nagy konszernt csinált a **Purdue Pharma**-ból, 4,5 milliárd USD-t kell fizetnie az opioid-perben. A **Purdue** megszűnik, vagyontárgyai egy létrehozandó új céghez kerülnek át.

A gyógyszerkonszernt októberben bűnösnek találták és az Oxycontin nevű gyógyszer előállítására és forgalmazására miatt törvénysértéssel vádolták. Szakértők a fájdalomcsillapítók túlzott felírásának tulajdonítják az Egyesült Államokban kialakult opioid-válságot, amelyeket az 1990-es évek közepéig még csak a súlyos betegek fájdalomcsillapítására alkalmaztak. Az elmúlt húsz év során az Egyesült Államokban több mint 500.000 ember halt meg opioid-túladagolás miatt. Ez egyaránt tulajdonítható a felírt fájdalomcsillapítóknak és az illegális kábítószereknek, mint a heroin.

[Lásd még: *Az opioid-fogyasztással összefüggő halálesetek hatása a várható életkorra az Egyesült Államokban, 2017. 26. sz.; Amerikai tanulmány a gyógyszermarketing és az opioidok miatti halálesetek közötti összefüggésről, 2019. 4. sz.; Gyógyszerészek a vádlottak padján az amerikai opioid-válsággal összefüggésben, 2020. 2. sz.; Három nagy amerikai gyógyszernagykereskedelmi cég egyezséget kötött New York állammal az opioid-perben, 2021. 16. sz.]*

***A Barmer-biztosító jelentése a terhes nők gyógyszereléséről –
BARMER Arzneimittelreport 2021***

BARMER Institut für Gesundheitsforschung (bifg)
Schriftenreihe zur Gesundheitsanalyse – Band 29, Berlin, August 2021 (246 p.)

Kulcsszavak: gyógyszer, gyógyszerköltségek, terhes nők gyógyszerelése, gyógyszerelési terv, teratogének, BARMER-biztosító, Németország

Forrás Internet-helye:

https://www.bifg.de/publikationen/reporte/arzneimittelreport-2021?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=Newsletter+09%2F2021

2020-ban a BARMER-biztosító biztosítottainak 75%-a számára átlagosan 1.023 EUR értékben nyújtottak vényköteles gyógyszereket. Az egy főre eső gyógyszerkiadások 2020-ban 4%-kal voltak magasabbak mint az előző évben. A biztosító 2020-ban 7,0 milliárd EUR-t költött gyógyszerekre, 172 millió EUR-ral többet mint 2019-ben.

A jelentés a 2018-ban felírt recepteket elemezte: a nők 65%-a, tehát három nő közül kettő részére terhességét megelőzően legalább egy gyógyszert írtak fel, minden hatodik pedig terhessége előtt tartós gyógyszerelésben részesült.

A jelentés szerint a terhes nőknek túl gyakran írtak fel teratogén, azaz magzatot károsító gyógyszereket. Jóllehet nem minden gyógyszer teratogén, 2018-ban a BARMER-biztosítónál 154.000 nő (a 13 és 49 év közöttiek 7,8%-a) részére írtak fel potenciálisan magzatkárosító gyógyszert – az esetek többségében (6,8%; mintegy 133.400) enyhén teratogén gyógyszert, több mint 11.000 esetben pedig kétségtelenül erős teratogént. Ez összesen a szülésre képes életkorban levő nők 1,4%-a.

Christoph Straub, elnök-vezérigazgató szerint minden szülésre képes nő gyógyszerelésénél alkalmazni kellene a szövetségi gyógyszerelési tervet. Mostanáig a szülésre képes nők gyógyszeres terápiáját nem dokumentálták megfelelően. A teratogének aránytalan alkalmazása elfogadhatatlan.

A teratogének alkalmazása tekintetében Nagy-Britannia gyakorlata példamutató. Ott a „never-event“-felfogást követik, ami azt jelenti, hogy terhesség idején teratogén gyógyszer felírása „never-event”-nek minősül, amit minden esetben ki kell zárni és ami sohasem történhet meg.

Kell egy kis műélvezet
PZ online, 03.09.2021 18:00

Kulcsszavak: gyógyszerész, dekoráció, képzőművészet, iparművészet, műgyűjtemény

Forrás Internet-helye: https://www.pharmazeutische-zeitung.de/apotheker-fuer-jede-lebenslage-127730/?utm_source=E-Mail&utm_medium=Newsletter&utm_campaign=TDT-03-09-2021

Gyógyszerészeket, gyógyszerészi enteriőröket megjelenítő nipppek, terrakották, makettek *Jens A. Münch, a Sachsen-Anhalt Tartományi Gyógyszerész Kamara elnöke* gyűjteményéből.

Időskor – egészség – szegénység – diszkrimináció

Nationales Zentrum Frühe Hilfen

17. Kongress Armut und Gesundheit, 16-18. 03. 2021 (online)

Kulcsszavak: szociálpolitika, időskor, időskorúakkal szembeni diszkrimináció, ageizmus, koronavírus, pandémia, nemzetközi

Forrás Internet-helye:

<https://www.fruehehilfen.de/service/veranstaltungen/dokumentationen/17-kongress-armut-und-gesundheit/>

Az időskor és a szegénység problematikáját elemző kongresszusra tizenhetedik alkalommal került sor. Témája a következő volt: „Egészséget – de nem mindenkinek? Szociáldarwinista diskurzus a koronavírus-válság idején”. A koronavírus-pandémia idején kézenfekvővé vált a felvetés: Kiket kell megmenteni? Az időskorúakat, vagy a fiatalokat? A vita mindkét fél részéről a szó szoros értelmében irritáló volt.

Andreas Stückler bécsi szociológus, időskutató szerint mélyebben bele kellene gondolni, hogy a pandémiával összefüggő korlátozások mekkora társadalmi és gazdasági károkat okoztak, mindezt a sebezhető csoportok védelme érdekében.

Rebecca Maskos pszichológus, újságíró (Universität Bremen) szerint a közbeszédben egyre inkább terjed az a felfogás, hogy a fogyatékkal élők terhet jelentenek a társadalom számára. Álláspontja szerint fel kell vetni a kérdést: „Egyáltalán megéri, hogy az öregeket és gyengéket védjük?”

Boris Palmer, Tübingen polgármestere még tavaly egy reggeli tévébeszélgetésben felháborító kijelentéseket tett: „Olyan emberek életét mentjük meg, akik életkoruknál és kórelőzményeiknél fogva féléven belül amúgy is meghalának.” Amiért később bocsánatot kért.

Tavaly a „Boomer Remover“ fogalom a koronavírus szinonímájává vált a közösségi médiákban: ebben az összefüggésben a COVID-19 „Remover“-t, „eltávolítót“ jelent, amely eltünteti az idősebb generációt. Egyik oldalon állnak tehát az idősebbek, az 1946 és 1964 között született (Baby)-Boom-nemzedék, a másik oldalon a korai 1980-as és a kései 1990-es években született fiatalkorúak. A „Neue Zürcher Zeitung“ értelmezése szerint a konfliktus abban áll, hogy a fiatalok rettegnek a globális felmelegedéstől, tudatlansággal, tétlenséggel, megcsontosodott gondolkodással, gátlástalan fogyasztással vádolják az idősebbeket. Az időskorúak ezzel szemben úgy vélik, hogy a fiatalok túllihegik a klímaszorongást, túlérzékenyek, szélsőségesen moralizálnak és jó lenne, ha végre elmennének dolgozni. A lázadó generáció, amely annak idején azzal a szlogennel ágált, hogy „Sose higgy a harminc év fölöttieknek!”, most a nemzedéki gyűlölet céltáblájává vált. A vita során napirendre került, hogy inkább az időskorúakat, vagy inkább a fiatalokat kell-e védeni. Andreas Stückler példaként említette az Olasz Aneszteziológiai, Újraélesztési és Intenzív Terápiás Társaság ajánlását a triázs alkalmazásáról, amely szerint az erőforrásokat azok számára kell fenntartani, akiknek magasabb a túlélési esélyeik.

Az öregedés órája (iAge)

Nature Aging 1, 598–615 (2021). <https://doi.org/10.1038/s43587-021-00082-y>

Kulcsszavak: szociálpolitika, időskorúak, öregedés, Egyesült Államok

Forrás Internet-helye: <https://www.nature.com/articles/s43587-021-00082-y> ;

Stanford Medicine. 1001 Immunomes Project:

<https://med.stanford.edu/1000immunomes.html> ;

Human Immune Monitoring Center: <https://iti.stanford.edu/himc.html>

David Furman (Stanford 1000 Immunomes Project, Stanford University School of Medicine, Stanford, CA, USA ; Buck Artificial Intelligence Platform, the Buck Institute for Research on Aging, Novato, CA, USA) és mt. az „1001 Immunomes Project“ keretében az immunrendszer várható életkorra gyakorolt hatását kutatják. 2007 és 2017 között 1.001 egészséges kilenc és kilencvenhat év közötti személy vérmintáját vizsgálták. A kutatók kifejlesztettek egy „iAge“-Score-t, amelynek segítségével megbecsülhető egy személy immunológiai életkora. Ennek egyik komponense a CXCL9 citokin, amelynek blokkolása – legalábbis laborkísérletekben – késleltetheti a vérerek öregedését.

Az egyik elemzés keretében 30 résztvevőnél alkalmazták az „iAge“-t, akik a vérminta levétele idején, 2010-ben már 65 évesek vagy annál idősebbek voltak. Az alanyok kérdőívet töltöttek ki, amelyben elesettségük mértékéről kérdezték őket. Megkérdezték például, hogy tudnak-e egyedül járni, vagy szükségük van-e segítségre az öltözködéskor. Az immunológiai score képes volt felismerni a résztvevők idő előtti elesettségének bekövetkeztét.

A kutatók megvizsgálták egy olaszországi felmérésben résztvevő időskorúak vérmintáit. Ez alkalommal 29 száz év fölötti résztvevő adatait hasonlították össze 18 ötven és hetvenkilenc év közötti résztvevőével. A százévesek „iAge“-e átlagosan 40 évvel alacsonyabb volt naptári életkoruknál. Egy 105 éves ember „immunológiai életkora” mindössze 25 év volt.

A kutatók a *Framingham Heart Study* adatait is értékelték, amely 1948. óta követi a Massachusetts államban levő azonos nevű kisváros lakosainak egészségi állapotát és a rendszeresen méri a szívbetegségek ismert kockázati tényezőit, mint a dohányzás, a magas vérnyomás, a koleszterinszint, a diabétesz és az elhízottság.

*A hátralevő életévek kalkulátora – Risk Evaluation for Support:
Predictions for Elder-Life in the Community Tool (RESPECT)*

CMAJ July 05, 2021 193 (26) E997-E1005; DOI: <https://doi.org/10.1503/cmaj.200022>

Kulcsszavak: szociálpolitika, időskorúak, várható élettartam, prognózis, ápolástervezés, Kanada

Forrás Internet-helye: <https://www.cmaj.ca/content/193/26/E997>

BMC Health Services Research.” Resident Assessment Instrument Home Care“ (RAI-HC):

<https://bmchealthservres.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12913-020-05238-x>

Amy T. Hsu (Women’s College Research Institute (Bronskill), Women’s College Hospital, Toronto, Ont.) és mt. kifejlesztettek egy instrumentumot („RESPECT“ – Risk Evaluation for Support: Predictions for Elderly-life in the Community Tool), amely alkalmas az idősök és betegek hátralevő életéveinek individuális kalkulációjára. Ha ismerjük az egyes ápolásra szoruló személyek életének maradék időtartamát, jobban tervezhető a palliatív ápolás.

Az instrumentum 17 kérdés feltevésével néhány percen belül képes előrejelezni az individuális várható élettartamot, de legalábbis annyit, hogy az érintettnek három hava, egy éve vagy öt éve van hátra.

A kikérdezés a következő paraméterekkel történik:

- a beteg életkora és neme;
- az emlékezőképesség gyengülése;
- betegségek;
- szociodemográfiai tényezők;
- aktuális egészségi állapot;
- létfenntartó terápiák alkalmazása;
- aktuális egészségügyi ellátás.

Ontario-ban például a jogosultak 40%-a formális otthoni ápolásban részesült és utolsó életévükben kevesebb mint 20%-uk volt orvosnál. A szerzők szerint azoknál, akik palliatív ellátásban részesültek, ez túl későn kezdődött és életük utolsó hónapjaiban már nem gyakorolt pozitív hatást az életminőségre.

A kutatók felhasználták 435.000 ötven év fölötti, otthoni tartós ápolásra jogosult biztosított rutinadatait, amelyeket ezenkívül a „Resident Assessment Instrument Home Care“ (RAI-HC) keretében is lekérdezik. A RAI-HC 400 adatelemet tartalmaz, amelyek információkkal szolgálnak az egyes ápolásra szorulóknak segítségnyújtási és ápolási szükségleteiről.

Várható élettartam és egészséges öregedés

Lancet Healthy Longev 2021; 2: e460–9

Kulcsszavak: szociálpolitika, időskor, várható élettartam, egészségi állapot, egészséges öregség, OECD

Forrás Internet-helye: [https://www.thelancet.com/journals/lanhl/article/PIIS2666-7568\(21\)00121-5/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanhl/article/PIIS2666-7568(21)00121-5/fulltext) ; <https://www.eurekalert.org/news-releases/924263>

A nyugati országokban a nők tovább élnek mint a férfiak, a különbség átlagosan 3-5 év. A férfiak viszont jobb feltételekkel rendelkeznek az egészségben való öregedésre. A 18 elemzett OECD-ország közül az egészséges öregedés társadalmi feltételei tekintetében a nemek közötti különbség Németországban, Olaszországban és Hollandiában a legnagyobb. A férfiak pénzügyi helyzete biztosabb, munkavégzésük folyamatosabb és kevesebb évet töltenek szociális izolációban mint a nők. Egy nemzetközi kutatócsoport megvizsgálta, hogy vannak-e nemek szerinti különbségek a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (*Organization for Economic Cooperation and Development – OECD*) országai között az egészséges öregedés keretfeltételei tekintetében. A felmérésben 18 OECD-ország vett részt, közöttük: az Egyesült Államok, Japán, Dánia, Svédország, Finnország, Norvégia, Nagy-Britannia, Írország, Hollandia, Németország, Ausztria, Olaszország, Spanyolország, Magyarország, Lengyelország és Szlovénia.

Eredmények

- Az észak-európai országokban (Dániában, Svédországban, Finnországban és Norvégiában), valamint Hollandiában és Japánban magas ageing-index-értékeket mértek: férfiaknál ≥ 66 , nőknél ≥ 55 .
- Az indexértékek a kelet-európai országokban, Magyarországon, Lengyelországban és Szlovéniában jóval alacsonyabbak: férfiaknál ≤ 38 , nőknél ≤ 31 .
- Az átlagos indexérték az Egyesült Államokban férfiaknál 55, nőknél 47, Nagy-Britanniában férfiaknál 57, nőknél 47, Németországban férfiaknál 62, nőknél 51.
- A nemek közötti különbség Hollandiában (index-score 70 vs. 55), Dániában (70 vs. 59), Ausztriában (64 vs. 51), Németországban (62 vs. 51) és Olaszországban (51 vs. 39) volt a legmagasabb.
- Az egészséges öregedés tekintetében a férfiak és nők közötti különbség Lengyelországban (index-score 32 vs. 29), Spanyolországban (55 vs. 51) és Írországban volt a legalacsonyabb.

Dr Cynthia Chen, Saw Swee Hock School of Public Health, National University of Singapore, 117549, Singapore

ephchc@nus.edu.sg

Stressz és élettartam

Science Advances 21 Apr 2021: Vol. 7, no. 17, eabf6759 ; DOI:
10.1126/sciadv.abf6759

Kulcsszavak: időskor, élettartam, lelki egészség, stressz, nemzetközi

Forrás Internet-helye: <https://advances.sciencemag.org/content/7/17/eabf6759> ;
https://www.eurekalert.org/pub_releases/2021-04/aft-csm041921.php ;
<https://today.duke.edu/2021/04/stress-and-death-female-baboons-measured-hormones-poop>

University of Notre Dame, Amboseli Baboon Research Project:

<https://amboselibaboons.nd.edu/>

Susan Alberts (Duke Universitát, Durham/North Carolina) és mt. tanulmánya szerint a kortizon tartós és megemelkedett kicsapódása a mellékvesekéregben, amely krónikus stresszt okoz, megrövidítheti az életet. A kutatók a páviánok teljes életciklusa során rendszeresen vizsgálták a glukokortikoidkoncentrációt az ürülékben és azt a nőstény egyedek élettartamával vetették össze. Az értékelés 242 felnőtt nőstény páviánon végzett 14.173 mérésen alapult.

A legmagasabb glukokortikoidkoncentrációval rendelkező és egyben a stressznek legfokozottabban kitett egyedek élettartama volt a legrövidebb. Azok az állatok, amelyeknek a glukokortikoidszintje folyamatosan magas volt, átlagosan 19,6 év után pusztultak el. Az alacsonyabb stressznek kitett egyedek ezzel szemben akár 25,0 évig is éltek. A különbség 5,4 év = a várható élettartam egynegyede.

Az eredmények számítógépes szimuláción alapulnak, amely a stressz-spektrum ellentétes végpontjain veti össze az állatok értékeit. A természetben az ilyen esetek ritkán fordulnak elő, jóllehet az állatok a rendi hierarchiánál fogva és a ragadozók jelentette veszély miatt magas stressznek vannak kitéve.

Az *Amboseli Baboon Project* keretében 1971. óta figyelik a páviánok életét egy dél-kenyai nemzeti parkban. 1999 vége óta tudományos célokból rendszeresen begyűjtik az állatok ürülékmintáit. Nőstény páviánoknál ezeket egyedek szerint azonosítják, amelyek életéről a biológusok naplót vezetnek.

Corresponding author: fernando.campos@utsa.edu

ELŐJEGYZÉSI LISTA:

Koronavírus

- COVID-19-hírek a világ országaiból

Kórházügy

- Jelentés a kórházak helyzetéről Németországban 2020-ban – *Krankenhaus-Report 2021 (WIdO)* (6-10. rész): 6. Kórház és rehabilitáció; 7. Az ápolási otthonokban élők hospitalizációja, különös tekintettel az elesésre; 8. A személyzet fluktuációja; 9. A koronavírus-pandémia hatása a kórházi szolgáltatásokra 2020-ban; 10. Kórházpolitikai krónika
- A kórházügyi menedzsment aktuális kérdései – *VKD Praxisberichte 2021* (1-6. rész)
- Panaszkezelés a németországi kórházakban 2018-ban (DKI)

Digitalizáció

- A Bundestag elfogadta a digitális ellátásokról szóló törvényt
- Digitalizáció az egészségügyben – *Continentale Study 2019*
- A digitális kórház (DKI)
- Az információtechnológiai biztonság a kórházakban (DKG)
- A személyi állomány és a digitalizáció helyzete a német kórházakban (*MLP Gesundheitsreport 2019*)
- Együttes döntéshozatal a digitalizáció alkalmazásáról az idősápolás területén (IAT)
- eHealth az ambuláns alapellátás területén Svájcban

Ápolás

- Jelentés az ápolás helyzetéről – *Pflege-Report 2021 (WIdO)* (3-6. rész) 3. Az otthoni ápolási ellátások értékelése a pandémia első hulláma idején; 4. A bentlakásos intézményi ápolás helyzete a pandémia első hulláma idején; 5. Az ápolási piac; 6. Az ápolásra szorultság helyzete Németországban
- Munkahelyi együttes döntéshozatal a bentlakásos intézményi ápolás digitalizációjában (IAT)

Emberi erőforrás

- Felmérés a munkaerő helyzetéről az orvostechika területén (DKI)
- Az autonómia hét tézise az egészségügyben

Minőségügy

- Ajánlások az egészségügyi regiszterek továbbfejlesztésére Svájcban

Szülészet-nőgyógyászat

- Az orvosilag asszisztált in-vitro fertilizáció helyzete Svájcban 2019-ben
- Franciaországban elfogadták az új bioetikai törvényt

Népegészségügy

- *European Health Interview Survey (EHIS) 2019*
- *International Health Policy Survey 2019 (Commonwealth Fund)*
- A sporttevékenység szerepe az elesés megelőzésére az időskorúak körében
- Születéskor várható élettartam és egészségi állapot Svájcban

Kardiológia

- Megalakult a *Global Cardiovascular Research Funders Forum (GCRFF)*
- *Deutscher Herzbericht 2020*
- Szívinfarktusok a szurkolók körében a 2014-es Labdarúgó Világbajnokság idején
- Kardiológiai szaktanulmányokhoz gyakran fűznek szponzorált kommentárt
- A *European Society of Cardiology* virtuális kongresszusa (2021. aug.)

Biztosítók pénzügyei

- A kötelező betegbiztosítás pénzügyi helyzete Németországban 2021 első negyedévében
- A kötelező betegbiztosítás pénzügyi szükséglete 2025-ig
- Jelentés a pszichoterápia helyzetéről Németországban 2021-ben –

Szenvedélybetegségek

- Cannabis-fogyasztás és öngyilkosság az Egyesült Államokban
- Az alkoholfogyasztás statisztikája Európában. Minden tizenkettedik európai naponta fogyaszt alkoholt

Rövidhírek (aleatorikusan):

- Praxishírek (*Arzt & Wirtschaft*)
- Gyógyszerpiaci rövidhírek (*Pharmazeutische Zeitung, Deutsche Apotheker Zeitung*)
- Népegészségügyi rövidhírek (*Robert-Koch-Institut*)